

Yhteenveto Ympäristötiedon foorumin aamukahveilta 9.9.2014

Kaupankäyntiä luontoarvoilla - Voidaanko luontoarvopankeilla hidastaa luonnon monimuotoisuuden vähenemistä?

Koonneet Laura Höijer ja Kirsi-Marja Lonkila

Matleena Kniivilän esittelemän PTT:n selvityksen mukaan luontoarvopankkimekanismi voisi olla yksi keinoista, jolla luonnon monimuotoisuuden vähenemistä voitaisiin Suomessa estää tai hidastaa. Mekanismiin liittyy sekä ekologisia että taloudellisia riskejä, joten sen käyttöönotto edellyttäisi huolellista ja melko pitkäaikaista pilotointia. Mekanismin avulla voidaan antaa 'hinta hinnattomalle'. Riskinä voi kuitenkin olla 'licence to trash'. Lisäksi huolta herättää mahdollisesti raskas hallinto, byrokratia ja kustannukset. Pilotointiin ehdotettiin mm. METSO-ohjelmaan tarjottuja kohteita.

Lauri Kivekäs Rudus Oy:stä nosti puheenvuorossaan vahvasti esille sen, että yritykset pitää saada motivoitumaan asiasta. Yritykset vertailevat tarkasti hyötyjä ja haittoja. Puheessa korostui enemmän kompensatio siirtämällä yksittäisiä lajeja kuin luontoarvopankit. Hyötynä voidaan nähdä mm. että tällä voidaan nopeuttaa prosesseja ja mahdollistaa asioita. Pankit koettiin aika vaikeilta yhtälöiltä toteuttaa. Hän korosti että pilotit käyntiin nopeasti, nyt jo kiire!

Tapani Veistola Suomen luonnonsuojeluliitosta näki luontoarvopankeissa paljon hyvää. Niillä voitaisiin vahvistaa aiheuttaja maksaa -periaatteen toteutumista. Veistola näki luontoarvopankit taloudellisena ohjauskeinona, jolla voidaan luodaan uutta, myös työpaikkoja. Metsähallituksen roolia pohdittiin mahdollisena "luontoarvopankkiirina". Veistola ehdotti piloteiksi helppoja ja nopeasti tuloksia antavia kohteita, kuten paahdeympäristöjä.

Keskustelussa nousi esille:

- Todettiin että aina voi tehdä enemmän kuin laki vaatii, kuten monet yritykset tekevätkin. Esimerkkinä mainittiin Base Camp Oulangan lahjoitukset luonnonsuojelutyöhön.
- Mekanismin avulla yhteiskunta voisi oppia paremmin arvostamaan luontoa ja luonnon hoitoa, mukaan tarvitaan muukin kuin koskematon luonto (perinnebiotoopit jne.)
- Riskiksi todettiin aikaongelma - kompensatio etukäteen. Pitää hyväksyä että kompensatian oletetaan auttavan, vaikka hyöty nähdään vasta tulevaisuudessa.
- Todettiin että jos mekanismin pyörittämisestä vastuussa yksityinen taho, se voi mennä konkurssiin. Siksi valtio olisi parempi.
- On muistettava, että Suomen lajien Punainen kirja asettaa kehykset sille, missä kompensatio voi toimia. Sitä ei voi käyttää liian uhanalaisten lajien kohdalla.

Lopuksi kuultiin Janne Heliölän esitelmä, joka TEEBin avulla asetti luontoarvopankkimekanismin laajempaan kehikkoon.

Kaiken kaikkiaan suhtautuminen luontoarvopankkeihin oli positiivinen, vaikka myös tunnistettiin paljon riskejä. Kaikki puhujat toivoivat pilotteja!